

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 16/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbru- ket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (RP 217/2006 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet (GrUU 43/2006 rd) och miljöutskottet (MiUU 39/2006 rd) lämnat utlåtande om ärendet. Utlåtandena återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Heimo Hanhilahti, äldre regeringssekreterare Susanna Paakkola och överinspektör Sirpa Karjalainen, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Eija Siitari-Vanne, justitieberiet
- budgetråd Kati Suihkonen, finansministeriet
- regeringssekreterare Tuula Manelius, inrikesministeriet
- pc-samordnare Jani Alkava, jord- och skogsbruksministeriets datatjänstcentral

- överinspektör Taina Mikkonen och överinspektör Leila Peltola, Livsmedelssäkerhetsverket Evira
- företagsutredare Jukka Saarni, Sydöstra Finlands arbetskrafts- och näringscentral
- utvecklingschef Pekka Selkälä, Lapplands arbetskrafts- och näringscentral
- jurist Kirsi Palmi, Birkalands arbetskrafts- och näringscentral
- avdelningschef Esko Koskenkorva, Norra Österbottens arbetskrafts- och näringscentral
- utvecklingschef Pekka Kärkkäinen, Norra Savolax arbetskrafts- och näringscentral
- direktör Seppo Aaltonen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- ordförande Erkki Ojala, Maaseudun kehittäjä ry
- planeringsagronom Matti Ollikainen, ProAgria Etelä-Savo
- vice ordförande Esa Bomström, landsbyggsnäringarnas besvärsnämnd
- agronom, jordbrukare Hannu Heikola
- agronom, jordbrukare Kalle Oivanen
- jordbrukare Timo Mehtälä.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- miljöministeriet
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd. Genom lagen föreskrivs om de stöd för utveckling av landsbygden som medfinansieras av Europeiska unionen och som syftar till att ersätta de olägenheter som nordliga mindre gynnade naturbetingade förhållanden medför för jordbruket, utveckla och främja hållbart utnyttjande av förnybara naturresurser på landsbygden och förbättra miljöns tillstånd samt främja animalieproduktionsdjurens välbefinnande.

Rådets förordning gällande landsbygdsutveckling antogs den 20 september 2005. Syftet med den föreslagna lagen är att i fråga om de fyra axlar som ingår i förordningen bestämma om stöd enligt axel 2, som gäller förbättring av miljön och landsbygden. I den föreslagna lagen bemyndigas statsrådet att utfärda närmare bestämmelser om ett flertal detaljer och jord- och skogsbruksministeriet att utfärda bestämmelser av teknisk karaktär. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2007. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

I likhet med regeringen framhåller utskottet att strategierna för utveckling av landsbygden är ett led i EG:s gemensamma jordbrukspolitik. Som landsbygdsutveckling betraktas framför allt verksamhet som syftar till att utveckla näringsverksamheten på landsbygden, förbättra jordbrukets konkurrenskraft, främja hållbart utnyttjande av förnybara naturresurser och hjälpa upp boendemiljön på landsbygden. Landsbygdsutvecklingen under programperioden 2007—2013 är baserad på rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), nedan EG:s landsbygdsförordning, och på rådets beslut om gemenskapens strategiska riktlinjer för landsbygdsutvecklingen (programperioden 2007—2013) (2006/144/EG).

Det framgår av propositionen att medlemsstaterna modifierar gemenskapens prioriteringar efter riktlinjerna och samtidigt tar hänsyn till sina nationella och regionala mål i nära samråd med kommissionen. Därmed utformas det en nationell strategi för landsbygdsutveckling och den utgör referensramen när programmen för landsbygdsutveckling utarbetas. Enligt landsbygds-

förordningen genomförs den nationella strategiska planen genom landsbygdsutvecklingsprogram i ett antal åtgärder som samordnas utifrån axlarna i avdelning IV i förordningen. De fyra axlarna är: 1) att förbättra konkurrenskraften inom jord- och skogsbruket, 2) att förbättra miljön och landsbygden, 3) livskvalitet och diversifierad ekonomi på landsbygden och 4) Leader. Propositionen täcker in åtgärder inom axel 2. Den nationella strategin för landsbygdsutveckling (strategisk plan som krävs enligt landsbygdsförordningen) har utarbetats samordnat för hela Finland och den skapar en god grund för landsbygdsutvecklingsprogram som utarbetas för Fasta Finland och Åland.

Utifrån den nationella strategin för landsbygdsutveckling har jord- och skogsbruksministeriet utarbetat ett förslag till landsbygdsutvecklingsprogram och svarat för samordningen med EG:s övriga finansiella instrument och program. Den 3 augusti 2006 beslutade statsrådet anta förslaget till landsbygdsutvecklingsprogram för Fasta Finland innan förslaget går vidare till kommissionen.

Utskottet påpekar att landsbygdsutvecklingsprogrammet inklusive åtgärderna och stödordningen har förberetts i brett upplagda arbetsgrupper. I arbetsgrupperna har dels myndighe-

ter, dels en rad intressenter, till exempel producent-, rådgivnings- och frivilligorganisationer samt forskningsinstitut och lokala aktionsgrupper varit företrädare.

Ända sedan Finland gick med i EU har våra jordbrukare årligen fått kompensationsbidrag. Under programperioden 1995—1999 grundade sig bidraget på areal och djur, men under programperioden 2000—2006 har bidraget varit baserat på åkerarealen. De första åren av EU-medlemskapet var 85 procent av Finlands åkerareal berättigat till kompensationsbidrag. Sedan 2000 har också de sydligaste delarna av landet omfattats av kompensationsbidraget.

Av motiven till propositionen framgår det att syftet med kompensationsbidraget är att trygga fortsatt, i miljöhänseende hållbart jordbruk i de nordliga naturförhållandena som är mindre gynnsamma för jordbruk. Ett fortsatt jordbruk som är inriktat på goda miljöförhållanden garanterar fortsatt bebyggelse på landsbygden. Det medverkar till en fortsatt livskraftig landsbygd och ett vårdat kulturlandskap på landsbygden. Också vår beredskapsförsörjning säkerställs. Kompensationsbidraget är en åtgärd av högsta rang för Finland, framhåller utskottet. Det utgör en betydande del av gårdarnas grundläggande försörjning. År 2005 fick drygt 65 000 jordbrukare (95 procent) och 94 procent av den tillgängliga jordbruksmarken kompensationsbidrag. Jämfört med det nuvarande systemet med kompensationsbidrag innebär landsbygdsförordningen att normal god jordbrukssed framöver ersätts med tvärvillkor, påpekar utskottet. Tvärvillkoren är indelade i två delar: föreskrivna verksamhetskrav samt god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. De EG-förordningar och EG-direktiv som jordbrukarna är skyldiga att följa som ett led i tvärvillkoren har genomförts via nationella författningar.

För att få kompensationsbidrag måste bidragstagarna enligt nuvarande regler bo på den ort där landsbygdsföretaget finns eller på så nära avstånd att företaget sköts på behörigt sätt med hänsyn till bland annat djurskyddslagen (247/1996). Framöver kommer kriteriet att vara att jordbrukarna måste uppfylla tvärvillkoren.

Då integreras bland annat hänsyn till djurskyddskraven i kompensationsbidraget. I propositionen anser regeringen att målet för det nationella bosättningskravet för att få kompensationsbidrag under programperioden 2000—2006 kan uppnås genom de tvärvillkor som kopplas ihop med kompensationsbidraget från och med 2007 och med andra stödordningar. Av den anledningen har den föreslagna lagen inget krav på boende, påpekar utskottet.

Miljöstödet för jordbruket har varit obligatoriskt för EU:s medlemsstater under hela vårt medlemskap, påpekar utskottet. I propositionen sägs att miljöstödet avser att bevara och förbättra markens produktionsförmåga, minska belastningen på miljön, reducera riskerna vid användning av bekämpningsmedel, värna naturens mångfald i jordbruksregioner och vårda landsbygdslandskapet. Miljöstödet ska hjälpa jordbrukarna att anpassa sig till de allt strängare miljöskyddskraven. Stödet ska uppmuntra jordbrukarna att fortsätta med jordbruket, producera högkvalitativa och rena livsmedel och bidra till att bevara en livskraftig landsbygd. Men det tar tid innan miljöåtgärderna får genomslag i vattendragen och resten av miljön. I överensstämmelse med motiven till propositionen anser utskottet att systemet bör få fortsätta i liknande utformning som nu för att bestående effekter ska genereras. Finland är en kuststat vid Östersjön och de många vattendragen kräver långsiktiga miljövårdsåtgärder inom jordbruket. Samtidigt påpekar utskottet att kraven på samhällsslam och breddavlopp vid reningsverk måste vara lika stränga som för urlakning av närsalter inom jordbruket.

Under programperioden 2000—2006 har miljöstödet för jordbruket bestått av bas- och tilläggsåtgärder samt miljöspecialstöd. Utskottet påpekar att drygt 64 000 jordbrukare (93 procent) fick miljöstöd 2005. Samma år omfattade åkerarealen enligt åtagandet för de jordbrukare som gått in i stödordningen för jordbruksstöd 91 procent av den tillgängliga jordbruksmarken.

Utskottet påpekar att den föreslagna lagen enligt motiven i propositionen avser att centraliserat reglera de frågor som ingår i axel 2 i lands-

bygdsförordningen. Tanken är att förtydliga den nuvarande författningsuppbyggnaden så att likartade frågor bildar ett självständigt komplex. I detta sammanhang noterar utskottet att grundlagsutskottet i sitt utlåtande anser målet i sig vara acceptabelt. Det oaktat anser grundlagsutskottet att propositionen och med den hela normkomplexet om landsbygden fortfarande är svårtillgängligt och svårbegripligt. Det beror delvis på att landsbygden och landsbygdsekonomin regleras av en lång rad rättsakter både på Egnivå och nationellt. Den nationella lagstiftningen bygger dessutom i långa stycken på delegering. Den splittrade och svårtolkade normgrunden som dessutom hela tiden förändras kan inte anses tillfredsställande, framhåller grundlagsutskottet. Att lagstiftningen om en specifik näring befinner sig i ett sådant tillstånd kan inte anses korrekt med hänsyn till vad som sägs om näringsfriheten i grundlagens 18 § och om garantierna för en god förvaltning i 21 §, säger grundlagsutskottet.

Utskottet understryker starkt att de sanktioner som följer av unionslagstiftningen, t.ex. när någon utan uppsåt uppgett odlingsarealen felaktigt, ofta blir oskäligen.

Med hänvisning till det ovanstående framhåller utskottet att lagförslaget dels har grundläggande bestämmelser om stödet, dels en lång rad bemyndigandebestämmelser. Bestämmelser om bland annat införande av stöden, åtagande- eller avtalsvillkor för att få stöd, stödnivåer och årliga stöd ska ingå i förordning. Landsbygdsverket föreslås få befogenhet att ordna med uppgifter i anknytning till stöden i lagen och utfärda föreskrifter av teknisk karaktär i frågor som gäller verkställigheten av stöden.

Vidare har lagen bestämmelser om åtaganden gällande kompensationsbidraget. I utredning till utskottet framhålls det att indelningen av stödområden, stödnivåerna och åtagandetiden inte kommer att ändras. Dessa frågor regleras enligt propositionen genom förordning av statsrådet. Det föreslagna kompensationsbidraget införs enligt planerna 2007.

Utskottet framhåller att åtgärderna inom ramen för miljöstödet kommer att ha ungefär sam-

ma uppbyggnad som tidigare. Utifrån åtagandena ska stödet fortfarande kunna beviljas för basåtgärder och tilläggsåtgärder och på grund av avtal för miljöspecialåtgärder. Basåtgärderna är lika för alla som gett en förbindelse. Däremot är det frivilligt att välja tilläggsåtgärder. Specialstödet kan ges ut till jordbrukare som har ingått ett åtagande gällande basåtgärderna. Också bestämmelser om miljöstödsåtgärder utfärdas genom förordning. Stödnivåerna för basåtgärder varierar beroende på stödområde, gårdstyp och gröda. Stödet till tilläggsåtgärder varierar beroende på åtgärd. Också i avtal om specialstöd varierar stödnivåerna beroende på åtgärderna. I avtal om specialstöd baserade på en plan bestäms stödet på grundval av kostnaderna för åtgärder som anges i planen och genomförs i avtalsregionen. Miljöstödsåtgärderna kommer att införas 2007.

Utskottet påpekar att propositionen innehåller två nya stödformer. Utifrån en förbindelse ska jordbrukare kunna få stöd när de uppfyller bas- och tilläggsvillkoren för djurens välbefinnande. Åtagandet gäller fem år. Basvillkoren avser att främja djurens hälsa, medan tilläggsvillkoren tar bland annat sikte på att animalieproduktionsdjuren ska skötas enligt de artspecifika kraven. Stöd ges ut till ett fast belopp per djurenhet utifrån stödnivån.

Den andra nya stödformen är stöd för icke-produktiva investeringar. Stöd ges ut till den typen av investeringar som främjar målen med miljöstödet, men som inte ökar produktionen eller värdet på gårdsbruksenheten. När investeringen har gjorts måste stödmottagaren ingå avtal om specialstöd för skötsel av investeringen. Stödet får ges ut till jordbrukare. Dessutom ska registrerade föreningar kunna få stödet om den lokala aktionsgruppen tillstyrker en ansökan. Bestämmelser om åtgärder som subventioneras som icke-produktiva investeringar utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning kommer det också att utfärdas bestämmelser om det högsta stödbeloppet. Det bestäms på grundval av arealen på den mark som investeringen gäller. De nya stödformerna kommer att införas tidigast 2008.

I likhet med miljöutskottet påpekar jord- och skogsbruksutskottet att engagemanget för det nya systemet med miljöstöd inte nödvändigtvis blir tillräckligt brett för att villkoren är dyrare än för de nuvarande programmen och kompensationsnivåerna lägre. I vissa fall motsvarar de ekonomiska konsekvenserna av tilläggsåtgärder upptill hälften av jordbrukarnas inkomster. Om en investering ställer sig betydligt dyrare än det stöd som betalas ut kan det vara omöjligt för jordbrukaren att förbinda sig till tilläggsåtgärderna. Som det sägs i motiveringen till propositionen har till exempel våtmarker under den pågående programperioden handlagts bara i obetydlig utsträckning eftersom det arealbaserade stödet inte ger en tillräckligt attraktiv kompensationsförmån för åtgärder av investeringstyp.

I år betalas högst 55 miljoner euro ut i nationell tilläggsdel till miljöstödet till A- och B-stödområden. I budgetpropositionen för 2007 har 40 miljoner euro av anslaget flyttats över för att beviljas som ett led i det EU-delfinansierade miljöstödet till A- och B-stödområden. Anslaget tilldelas A- och B-stödområdena genom att stödet delas upp i intervaller mellan stödområdena. Det går huvudsakligen till så att jordbrukare inom A- och B-stödområden får välja högst fyra tilläggsåtgärder, medan jordbrukarna inom C-stödområden får välja högst två tilläggsåtgärder. Utskottet noterar att ungefär 15 miljoner euro av anslaget för den nationella tilläggsdelen till miljöstödet undantagits anslagen för det nationella stödet och att det senare bestäms hur beloppet används.

Enligt de gällande bestämmelserna får gödsel inte spridas mellan den 15 oktober och den 15 april. Om marken är ofrusen och torr får gödsel spridas ut fram till den 15 november och utspridningen på våren påbörjas tidigast den 1 april. När det gäller vallväxtlighet får ytgödsling inte göras efter den 15 september. Kvävegödsel eller naturgödsel får inte spridas på snötäckt eller frusen mark, inte heller på vattenmättad mark. Enligt miljöstödsystemet i landsbygdsutvecklingsprogrammet för Fasta Finland ska de lagstadgade tidsgränserna för utspridning av gödsel gälla vid basåtgärder utan andra tidsmässiga

villkor. Vid fakultativa tilläggsåtgärder (gödselspridning under växtperioden) får utspridningen av gödsel enligt statsrådets förordning om begränsning av utsläpp i vatten av nitrater från jordbruket, nitrutförordningen (931/2000) inledas den 15 april alternativt den 1 april, om förhållandena tillåter. Gödslingen får pågå fram till den 15 augusti. Däremot är gödsling tillåten ända till den 10 september om det är fråga om växtsorter som sås på hösten eller anläggning av vall. I miljöstödet för den pågående programperioden 2000—2006 har 50 procent av lösliga kvävet i höstgödseln räknats in i gödselmängderna. Samma förfarande rekommenderas i nitrutförordningen. Enligt tolkningarna av nitrutförordningen börjar hösten på vall den 15 september och på spannmålsodlingar efter tröskningen. Enligt det föreslagna miljöstödet räknas hundra procent av det lösliga kvävet i gödseln in i gödselmängderna oavsett när gödseln sprids ut. Åtstramningarna av stödvillkoren försvårar i hög grad produktionen på husdjursgårdar och minskar jordbrukarnas intresse för att gå in i tilläggsåtgärder. Dessutom finns det inga bevis för att åtstramningarna gagnar miljöskyddet. Många boskapsgårdar har inga möjligheter att välja bort höstgödsling och stödet till åtgärder för att förbättra näringsbalansen uppfattas vanligen som alltför lågt i förhållande till arbetsmängden och de ökade kostnaderna.

Utskottet påpekar att de föreslagna datumen inte beaktar väderleken under olika år eller skillnaderna i växtperioder. Om kreaturgödsel hade spridits ut på åkrarna senast den 15 augusti i år hade växterna inte kunnat tillgodogöra sig näringsämnena, utan näringen hade dunstat bort eftersom växten hade stannat upp på grund av torkan. Växtperioden fortsatte först efter höstregnet och pågick fram till slutet av oktober. Under den tiden nyttiggjorde grödorna näringsämnena mycket effektivt.

På grund av väderförhållandena måste utspridningen av kreaturgödsel senareläggas. Dessutom fanns det miljöskäl till åtgärden. Om man under en sådan växtperiod vid höstspridningen av kreaturgödsel beaktar kvävet till hundra procent i näringsbalansen för året därpå

kommer det inte grödorna till godo eftersom kvävet har gått åt till skörden hösten innan. Vi måste inrikta oss på en högkvalitativ och riklig skörd som dessutom produceras enligt hållbara metoder. Utan adekvata näringskoncentrationer kan målet inte nås och det har direkta följder för lönsamheten inom jordbruket.

Spannmålsgårdarna ska inte heller ta emot kreatursgödsel under höstsäsongen. Också det ökar behovet att sprida ut all kreatursgödsel på våren oberoende av fuktigheten. I värsta fall innebär detta att gödsel sprids ut över alltför fuktig mark och både konditionen och strukturen i åkern blir i hög grad lidande. Om åkerstrukturen skadas försämras växten och därmed kan närsalter lakas ur längre ner i jordmånen från växtlagren och ända ner i grundvattnet. Det skulle medföra betydligt större miljöskador än om gödsel sprids ut på hösten när marken är torr. Följaktligen anser utskottet att de inflexibla datumen bör avskaffas eller tidpunkterna senareläggas.

I utlåtandet till miljöutskottet om statsrådets redogörelse om riktlinjer för energi- och klimatpolitiken under den närmaste framtiden — en nationell strategi för verkställandet av Kyoto-protokollet (JsUU 6/2006 rd — SRR 5/2005 rd) påpekar jord- och skogsbruksutskottet att biogas har positiva effekter för miljöskyddet. När slamgödsel separeras vid rötning underlättas transporten av fosfor och samtidigt kan närsalterna i gödseln nyttiggöras i syfte att minska belastningen på vattendragen. Dessutom innehåller den vätska som avskiljs genom separering efter rötningen flytande och organiskt kväve, men fosfor bara i små mängder. Därmed bildas en flytande kvävegödsel som bara innehåller ungefär en fjärdedel av den fosforhalt som ingår i slam. Med hänvisning till synpunkterna ovan anser utskottet det mycket viktigt att stödåtgärder införs för att främja användningen av slamgödsel vid framställning av biogas. Stödet bör också omfatta annan behandling av gödsel där samma kontroll över närsalterna kan uppnås.

Det föreslagna miljöstödet innehåller tre alternativa tilläggsåtgärder för att säkerställa växttäckets på åkrarna vintertid. Växttäckets kan genereras med flera olika metoder, (bland annat

mångårig odlad vall, rörfen, mångårig grönträda, mångåriga trädgårdsväxter, stubbträda och skött åker som inte odlas om den är täckt med vall över vintern). Spannmål och oljeväxter som sås på hösten kan emellertid inte anses uppfylla kravet på växttäckte eftersom det betalas ut produktionsbidrag för jordbruksgrödor för just dessa växtsorter. Produktionsbidraget stämmer överens med stödbestämmelserna i artikel 69 i rådets förordning (EG) nr 1782/2003. För kommissionen har Finland motiverat stödet bland annat med minskad erosion och mindre urlakning av närsalter (jordbruksgrödor som växttäckte). Det går inte att ge ut stöd för en och samma sak genom två olika stödordningar. Utskottet påpekar att stöden håller på att leda till att spannmålsodlarna bland annat slutar odla höstråg som är viktig för brödproduktionen. Därmed minskar motivationen att vidareutveckla växtsorter anpassade till nordliga förhållanden. Miljö- och jordbrukspolitiskt sett är detta ingen önskvärd utvecklingstrend. Följaktligen bör åtgärder vidtas för att spannmål och oljeväxter som sås på hösten fortfarande kan odlas, understryker utskottet. Här kan en stödpolitik förankrad i miljöpolitiska aspekter komma i fråga.

Det är av största vikt att kompensationsbidraget och miljöstödet också kan innefatta nya sektorer som just nu står på kö för stöd. Därigenom får stöden till de nuvarande sektorerna inte sjunka. Detta är extra viktigt på gårdar där en stor del av åkerarealen består av åkrar som inte längre omfattas av avtal att inte odla marken eller andra avtal. Gården ska i detta sammanhang betraktas i ett helhetsperspektiv för att det i största möjliga omfattning ska undvikas att gårdarna har skiften som hör till olika stödordningar eller inte alls omfattas av något stöd. Skiften som inte får något stöd försvårar den administrativa kontrollen och diskriminerar jordbrukare som odlar åkerarealer utanför stödordningen. Gårdarna måste också ha rätt att föra över stödrättigheter och åtaganden för att rätten till stöd och åtaganden ska kunna lyftas av oändamålsenliga skiften längre bort från ekonomisentrumet och i stället gälla till exempel högproduktiva skiften nära ekonomisentrumet.

I överensstämmelse med propositionen understryker utskottet avslutningsvis att de föreslagna stöden spelar en mycket framträdande roll för jordbrukarnas inkomster. Kompensationsbidraget och miljöstödet för jordbruket har stor betydelse för jordbruket i vårt land. Åren 2000 och 2001 stod kompensationsbidraget och miljöstödet för i snitt 56 procent av lantbruksinkomsterna. Vi har alltså att göra med stödformer som är av mycket avgörande betydelse för det fortsatta jordbruket i Finland.

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet förslaget nödvändigt och lämpligt. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Detaljmotivering

3 §. Utskottet föreslår att 1 mom. får en ny 10 punkt med en definition på förordningen om ekologisk produktion ((EEG) nr 2092/91). Då kan hänvisningen till förordningen strykas i 6 § 3 mom. och momentet därmed förtydligas.

4 §. Grundlagsutskottet lyfter fram den sista meningen i 4 § 3 mom. Där ingår ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om de situationer då stöd kan beviljas en registrerad förening som är verksam i den lokala aktionsgruppens distrikt. Bemyndigandet har ansetts vara problematiskt bland annat av den orsaken att bemyndigandet gäller samma saker som bemyndigandet i den första meningen i samma moment.

Med hänvisning till inkommen utredning framhåller utskottet att det inte är tänkt att momentet ska ha överlappande bemyndiganden i den första respektive den sista meningen. I motiven sägs det beträffande den sista meningen att en registrerad förening kan få miljöspecialstöd för skötsel av en vårdbiotop eller avtal om skötsel av multifunktionell våtmark. Dessutom kan inledande röjning av och uppförande av stängsel kring värdefulla vårdbiotoper samt anläggning av multifunktionell våtmark få stöd om åtgärderna genomförs av en registrerad förening i form

av icke-produktiva investeringar. Det handlar här om specialfall av miljöspecialstöd och stöd till icke-produktiva investeringar, när stöd också kan ges ut till vissa typer av registrerade föreningar. Med stöd av den första meningen i momentet ska det också i fråga om dessa stöd föreskrivas om införandet och detaljerade belopp genom förordning av statsrådet. För tydlighetens skull föreslår utskottet ändå att 3 mom. preciseras.

5 §. För närvarande behandlar riksdagen ett förslag till lag om offentlig upphandling och ett förslag till lag om en revisionslag. Enligt information till utskottet bör ikraftträdandetiden för det aktuella lagförslaget inte kopplas ihop med ikraftträdandet för de två ovan nämnda lagarna. Därför föreslår utskottet att hänvisningarna i 4 mom. ändras, likaså i 16 (15) § 2 mom.

Grundlagsutskottet noterar att statsrådet i 5 § 5 mom. bemyndigas att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om bland annat de allmänna villkoren för bas- och tilläggsåtgärder för miljöstöd, miljöspecialstöd och kompensationsbidrag. Med hänvisning till utredningen ovan påpekar utskottet dessutom att rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), nedan landsbygdsförordningen, har bestämmelser om målen, det högsta beloppet och kostnaderna för stöden samt om frivilliga åtaganden. Liknande bestämmelser finns också i förordningen om genomförande av landsbygdsförordningen. Bestämmelserna i 5 § anger hur stödsystemet är uppbyggt och förpliktar stödtagarna att följa villkoren. Dessutom föreskrivs inom vilka regioner stödtagarna måste följa tvärvillkoren och stödvillkoren. Däremot ska det genom förordning föreskrivas om bas- och tilläggsåtgärderna inom åtagandet och de anknytande villkoren alternativt om bas- och tilläggsvillkoren för stödet till djurens välbefinnande. Vad gäller kompensationsbidraget handlar det främst om tekniska villkor som gäller nya åtaganden under den pågående perioden. Följaktligen anser utskottet att en förordning av statsrådet är en lämplig författ-

ningsnivå, om man ser till de grundläggande bestämmelserna i 5 § och till den heltäckande gemenskapslagstiftningen.

Beträffande 5 § 5 mom. anser grundlagsutskottet vidare att det kan få betydande konsekvenser för stödmottagarens rättsliga ställning att ett åtagande eller ett avtal ändras, förfaller eller överförs på någon annan. Med stöd av 5 § 5 mom. ska det föreskrivas om dessa omständigheter genom förordning av statsrådet. Grundlagsutskottets syn är att gemenskapslagstiftningen inte begränsar bemyndigandet att utfärda förordning i tillräckligt hög grad. Därför föreslår jord- och skogsbruksutskottet att lagen får en ny 9 § med bestämmelser om ändringar i åtagandet eller avtalet och villkoren för giltighetstiden.

På grund av den nya 9 § föreslår utskottet dessutom att den första meningen i 5 mom. ändras. Dessutom justerar utskottet normgivningsbemyndigandet i momentet.

6 §. Ovan lägger utskottet till en definition på förordningen om ekologisk produktion i 3 §. Med hänvisning till detta föreslår utskottet att 3 mom. får en hänvisning till definitionen i 3 § 10 punkten.

9 § (Ny). Med hänvisning till 5 § ovan framhåller utskottet att bestämmelser om överföring av åtaganden kommer att ingå i artikel 44 i genomförandeförordningen. När en stödmottagare frånträder en gård eller en del av den får han föra över åtagandet på den som övertar gården eller delen av den och denne kan då ha kvar åtagandet till giltighetstidens slut. Om en överföring görs men den övertagande parten inte fortsätter med åtagandet ska det i princip återkrävas. Enligt artikel 44.2 i genomförandeförordningen behöver åtagandet inte återkrävas om stödmottagaren har uppfyllt en betydande del av sitt åtagande och slutgiltigt avstår från jordbruksproduktion och det inte är lämpligt att efterträdaren fortsätter med åtagandet. Enligt artikel 44.3 får medlemsstaterna genomföra särskilda åtgärder vid mindre ändringar för att säkerställa att en överföring av åtagandet inte leder till ogynnsamma resultat beträffande åtagandet.

I 1 mom. ingår kriterierna för när ett åtagande eller ett avtal kan överföras. Principen för miljöstöd och kompensationsbidrag är att jordbrukarna går in i systemen för fem år. En jordbrukare kan emellertid anses ha uppfyllt sina åtaganden, om han för över ägande- eller besittningsrätten till gården eller djuren på någon som uppfyller stödvillkoren. Ett åtagande ska kunna föras över bara om den jordbrukare som har ingått åtagandet inte fortsätter att idka jordbruk som näring. För eget bruk kan en åkerareal på mindre än en halv hektar avsättas. Målen med åtagandesystemet uppfylls inte längre om en jordbrukare har rätt att frånträda ett åtagande under en pågående period och ändå fortsätter med att bedriva jordbruk. Dessutom ska ett åtagande kunna föras över på de nya ägarna till delar av en gård när gården delas i samband med arvskifte, avvittning eller upplysning av en sammanslutning.

Huvudregeln vid överföring av ett avtal är att hela gården, en del av gården som omfattas av avtalet eller något annat avtalsområde förs över på den nya ägaren eller innehavaren, förutsatt att denne uppfyller de allmänna villkoren för stödet. Överföringen kan begränsas om det finns särskilda skäl till det för att garantera att stödvillkoren uppfylls. Begränsningar kan främst komma i fråga när gården eller något markområde bara delvis förs över på någon annan. Men av miljöhänsyn ska till exempel bara en del av avtalsområdet kunna föras över på en ny ägare eller innehavare. I detta fall avses med miljöhänsyn att ett avtal bara kan föras över om målen i det ursprungliga avtalet också kan genomföras på den överförda delen av avtalsområdet. I enlighet med förfarandet i 13 (12) § måste en överföring av ett åtagande eller ett avtal anhållas inom tio arbetsdagar efter att ägande- eller besittningsrätten fördes över.

Utöver fallen ovan ska en jordbrukare också kunna frånträda ett åtagande eller ett avtal vid oöverstigliga hinder eller andra exceptionella förhållanden enligt artikel 47.1 i genomförandeförordningen. Med exceptionella förhållanden avses i detta sammanhang att jordbrukaren drabbas av en allvarlig sjukdom, pensionerar sig eller får en yrkessjukdom relaterad till jordbruket.

Dessutom ska en jordbrukare kunna frånträda ett åtagande eller ett avtal om han förlorar besittningen över stödberättigad åkermark i samband med nyskifte enligt 88 § i fastighetsbildningslagen (554/1995) eller om han går miste om äganderätten till markområdet eller besittningsrätten till ett arrenderat markområde under pågående åtagande- eller avtalsperiod av orsaker som han inte kunde förutse när åtagandet eller avtalet ingicks.

I artikel 45 i genomförandeförordningen ska det ingå bestämmelser om komplettering av avtalsarealen. Enligt artikel 45.2 kan extra areal tillåtas bara när en utvidgning är till fördel för den aktuella åtgärden. Dessutom ska markområdet kunna utvidgas med hänvisning till åtagandets karaktär, den återstående åtagandeperioden och storleken på det extra markområdet. Vidare förutsätts det att utvidgningen inte får inkräkta på inspektionerna. I artikel 27.11 sägs vidare att ett åtagande kan ersättas med ett annat åtagande bland annat när ändringen är bra för miljön och effekterna av det ursprungliga åtagandet effektiviseras.

Enligt det föreslagna nya 3 mom. ska ett åtagande eller ett avtal kunna ändras genom att stödberättigad åkerareal, annan mark eller antalet djur minskar eller ökar. När det är fråga om en minskning måste den lägsta tillåtna arealen alternativt det lägsta tillåtna antalet i 6 § uppfyllas. I relation till den areal som uppges det första åtagandeåret ska åtagandearealen kunna utökas genom överföringar av besittningsrätten till odlad mark. Dessutom kan ett åtagande eller ett avtal ändras genom att annan stödberättigad areal läggs till. Vilken typ av areal som kan läggas till beror på det årliga anslaget för programmet. Det anses inte vara fråga om en minskning enligt den föreslagna paragrafen om minskningen beror på att en del av avtalsmarken eller det anknyttande avtalet förs över på någon annan, på att arealen minskar vid nyskifte eller på force majeure.

Under en pågående avtalsperiod får avtalet eller en del av det ändras till ett annat avtal alternativt kompletteras om det finns särskilda skäl till det med anledning av målen med avtalet. Ett avtal kan bytas ut till exempel om utbytet ger up-

penbara fördelar för miljön och det gällande avtalet effektiviseras betydligt. Ett byte eller en precisering av ett avtal ska anhållas enligt förfarandet i 13 (12) §.

Enligt det nya 9 § 4 mom. upphör ett åtagande eller ett avtal att gälla utan särskilda åtgärder om jordbrukaren har fått stöd i enlighet med lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) och åtagandet eller avtalet inte förs över på någon annan. Ändringen måste anmälas i enlighet med 11 (10) § 2 mom.

Genom förordning av statsrådet utfärdas det närmare bestämmelser om villkoren för att överföra, ändra och frånträda ett åtagande eller ett avtal. Med stöd av bemyndigandet utfärdas det också närmare bestämmelser om begränsningar i rätten att överföra ett avtal och om villkoren när ägande- eller besittningsrätten till en gård eller ett annat område förs över på någon annan.

Vidare ska det genom förordning utfärdas bestämmelser om hur stor åkerareal eller annan areal respektive hur många djur som högst får läggas till eller reduceras när ett åtagande eller ett avtal ändras. Under hela åtagandeperioden får högst 20 procentenheter av den stödberättigade areal som uppgetts det första åtagandeåret alternativt högst fem hektar reduceras. Ett avtal får ändras genom att åkerarealen eller annan areal ändras. Under avtalsperioden får högst 20 procentenheter reduceras under förutsättning att målen med avtalen inte äventyras. Ett åtagande får utökas med annan mark än stödberättigad åkerareal, men med högst 50 procentenheter av den stödberättigade areal som uppgetts det första åtagandeåret alternativt med högst två hektar. Samma rätt gäller också de som ingått ett avtal om ekologisk produktion. Åtagandearealen får utökas också till exempel om en jordbrukare med ett åtagande i sin besittning får åkermark av en jordbrukare som är över 65 år, inte har gått in i ett stödåtagande och bedriver jordbruk eller trädgårdsodling. En förutsättning är dock att åkerarealen har odlats omedelbart före överföringen av besittningsrätten och omfattar minst två hektar. Bemyndigandet att lägga till stödberättigad åkerareal begränsas av villkoren i artikel 45.2 i genomförandeförordningen. När det

gäller areal som inte är stödberättigad begränsas bemyndigandet dessutom av de årliga anslagen.

På grund av den nya paragrafen ändras första meningen i 5 § 5 mom. Samtidigt ändras också paragrafnumreringen och 9 § i lagförslaget (Sänkning och förvägran av stöd) blir 10 §. Paragrafnumreringen i resten av lagförslaget ändras också. På grund av den ändrade numreringen måste bestämmelsen om ansökningsförfarande också ändras på vissa ställen.

Paragraferna nedan får nya nummer.

10 (9) §. Den andra meningen i 1 mom. gäller när en sökande har frånträtt ett liknande åtagande eller avtal under pågående avtalsperiod. Utskottet föreslår att meningen förtydligas.

13 (12) §. Utskottet föreslår att hänvisningsbestämmelserna i 1 mom. ändras enligt den nya 9 §.

14 (13) §. Utskottet föreslår att hänvisningsbestämmelserna i 1 mom. ändras enligt den nya 9 §.

Yttranden från den regionala miljöcentralen och den lokala aktionsgruppen förefaller enligt propositionen att vara likvärdiga gentemot myndighetsbesluten. I motiven sägs emellertid att det är tillåtet att göra avsteg från den lokala aktionsgruppens yttrande till exempel när den regionala miljöcentralen inte tillstyrker ett avtal. Utskottet föreslår därför att 2 mom. ändras för att det ska framgå att yttrandena har olika värde.

Genom förordning av statsrådet utfärdas det bestämmelser om begäran om yttranden. Bemyndigandet ingår dels i 2 och 3 mom., dels i 4 mom. Följaktligen är den första meningen i 4 mom. onödig. I 3 mom. behöver det inte heller extra sägas ut att det är arbetskrafts- och näringscentralen som beslutar om avtal eller stöd på grundval av ett yttrande från den lokala aktionsgruppen. Utskottet föreslår att 3 och 4 mom. förtydligas.

16 (15) §. Med hänvisning till 5 § ovan föreslår utskottet att hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. ändras.

17 (16) §. Grundlagsutskottet anser att återkravsbestämmelsen måste ändras dels när det gäller kriterierna för återkrav, dels när det gäller skälighetsbestämmelsen. Bestämmelser om återkrav av dessa EU-medfinansierade stöd finns i rådets förordning (EG) nr 1290/2005 om finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken, nedan EG:s finansieringsförordning, och i EG:s landsbygdsförordning samt i kommissionens förordning om genomförande av landsbygdsförordningen. Lagstiftningen förklaras i detalj i jord- och skogsbruksutskottets betänkande om regeringens proposition med förslag till lag om stöd för utveckling av landsbygden och lag om ändring av lagen om förvaltning av program som hänför sig till utveckling av landsbygden.

I kriterierna för återkrav måste det beaktas att lagförslaget uteslutande gäller EU-medfinansierade stöd som baserar sig på antalet djur och arealen. Det finns detaljerade procedurbestämmelser om den samordnade förvaltnings- och övervakningsmekanismen för dem. På några undantag när bygger stödsystemet på tidsbegränsade åtaganden eller avtal som genom specifika villkor är avsedda att gynna miljön och djurens välbefinnande. Dessutom är tvärvillkoren en ny förpliktelse som kommer via gemenskapslagstiftningen. Kriterierna för återkrav beror i mycket hög grad på gemenskapslagstiftningen. För direktstöden baserade på areal eller antalet djur ingår en nationell bestämmelse om återkrav i lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnäringsar (1336/1992), nedan stöduppgiftslagen. Enligt 48 § i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar (329/1999) tillämpas 7 § i stöduppgiftslagen på återkrav av kompensationsbidrag och miljöstöd för jordbruket. Lagförslaget bygger således på vår gällande lagstiftning.

Utskottet föreslår att lagen kompletteras med bestämmelser om kriterierna ovan för återkrav. Stöd som betalas ut på felaktiga grunder eller grundlöst får återkrävas om villkoren för att bevilja och betala ut stöd inte uppfylls eller om stödmottagaren inte har följt stödvillkoren. Stödet återkrävs också om stödmottagaren ger fel-

aktiga eller bristfälliga uppgifter och detta i väsentlig grad påverkar till exempel åtagandet eller stödbeloppet. Detsamma gäller om stödmottagaren vägrar bistå vid inspektioner. Vidare måste stöd återkrävas om det är nödvändigt på grund av EG:s finansieringsförordning, EG:s landsbygdsförordning eller förordningar som antas med stöd av dem. Däremot tillämpas 7 § i stöduppgiftslagen på ränta och återkrav.

I det föreslagna 16 § 2 mom. tillåts att ränta helt eller delvis i vissa fall inte tas ut på det återkrävda beloppet. Grundlagsutskottet anser att skälighetsbestämmelsen också bör gälla det återkrävda beloppet. Utgångspunkten är att medlemsstaterna måste genomföra alla åtgärder i syfte att effektivt skydda gemenskapens ekonomiska intressen. I artikel 33.2 i EG:s finansieringsförordning sägs att gemenskapsmedel som har betalats ut till stödmottagaren ska återkrävas enligt de nationella förfarandena och användas på nytt för verksamheter som ingår i samma program för landsbygdsutveckling. När medel inte återkrävs kan kommissionen ta ut beloppen av medlemsstaten. På vissa villkor kan medlemsstaten avstå från ett redan inlett återkrav, men bara när ett program för landsbygdsutveckling har avslutats.

I artikel 47 i EG:s genomförandeförordning ska det ingå bestämmelser om force majeure som tillåter att medlemsstaterna låter bli att helt eller delvis återkräva stöd. Bland kriterierna märks att stödmottagaren avlider, det händer en allvarlig naturkatastrof, byggnaderna för animaliedjursproduktion förstörs eller någon djursjukdom slår till. Force majeure betyder som regel att det efter att stödet har beviljats inträffar något oförutsett som stödmottagaren inte kan påverka. Om det inte är fråga om force majeure ska stödet återkrävas i överensstämmelse med artikel 33 i EG:s finansieringsförordning. Force majeure beaktas också i det nya 9 § 2 mom. ovan. Momentet föreskriver om rätt att frånträda ett åtagande eller ett avtal under pågående period i överensstämmelse med artikel 47 i genomförandeförordningen. Liknande kriterier bör också kunna tillämpas på återkrav. Därför föreslår utskottet att bestämmelserna kompletteras med ett nytt

3 mom. som hänvisar till artikel 47 i genomförandeförordningen. Därför föreslår utskottet inga andra ändringar i 2 mom. (1 mom. i propositionen) än att återkrav stryks.

18 (17) §. Grundlagsutskottet anser att 1 mom. inte harmonierar med oskyldighetspresumtionen i den straffrättsliga legalitetsprincipen och föreslår att bestämmelsen omvärderas. Bestämmelsen föreskriver att utbetalningen av stöd för djurens välbefinnande måste avbrytas, om en tillsyn gällande animalieproduktionsdjur eller någon annan tillsyn på sökandens gårdsbruksenhet och detta på initiativ av djurskyddsmyndigheten resulterar i att åtalsprövning inletts beträffande djurskyddsbrott eller djurskyddsförseelse.

Med hänvisning till inkommen utredning påpekar utskottet att avbrott i utbetalningen av stöd är en administrativ åtgärd som gäller användningen av offentliga medel. Syftet med bestämmelsen är att förhindra återkrav i stor skala när en åtalsprövning resulterar i dom. Det handlar ofta om mycket utdragna processer som bygger på synnerligen tungt vägande skäl. Därför krävs det att åtalsprövningen ska inledas på initiativ av djurskyddsmyndigheten. Vidare avser lagrummet att förtydliga nuvarande praxis och begränsa tidpunkten för de avbrutna utbetalningarna explicit till den tidpunkt då gärningen har begåtts. I dagsläget finns det varierande praxis för att ange tidpunkten för gärningen i åtalsskriften och domen. Följaktligen har stödmottagarna inte kunnat behandlas lika vid avbrott av utbetalningar och återkrav av medel. För samordningens skull har det föreslagits att tidpunkten för avbrottet i utbetalningarna ska kopplas ihop med den tidpunkt då tillsynsmyndigheten, till exempel en kommunalveterinär, en länsveterinär eller landsbygdsnäringsmyndigheten, har upptäckt den gärning som har lett till åtalsprövning.

Med hänvisning till detta föreslår utskottet att innebörden i 1 mom. inte ändras. Däremot föreslår utskottet vissa lagtekniska ändringar i samtliga moment.

19 (18) §. I 2 mom. föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter när det krävs i en

internationell överenskommelse som är bindande för Finland. Grundlagsutskottet anser bestämmelsen vara problematisk bland annat med avseende på artikel 25 i direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, det vill säga dataskyddsdirektivet. På nationell nivå har direktivet genomförts genom personuppgiftslagen (523/1999). I 5 kap. ingår bestämmelser om överföring av personuppgifter till stater utanför Europeiska unionen.

Utskottet framhåller att 2 mom. gäller utlämnande av personuppgifter i handlingar som är i myndigheternas besittning. I tillämpningsområdet ingår också uppgifter om gemenskapen som är sekretessbelagda enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), nedan offentlighetslagen. I 30 § i offentlighetslagen ingår bestämmelser om rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till utländska myndigheter och internationella organ. Bestämmelsen tillämpas dessutom i enlighet med vad som föreskrivs i lag. Uppgifter får ges ut till utländska myndigheter eller internationella organ, om samarbetet mellan den utländska och den finska myndigheten regleras i en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller föreskrivs en rättsakt som är bindande för Finland. Utskottet hänvisar till denna bestämmelse i 30 § i offentlighetslagen och föreslår att 3 punkten stryks i 2 mom. Dessutom är hänvisningen till sekretessbestämmelserna i offentlighetslagen onödig i 2 mom. och kan strykas. Vidare föreslår utskottet en del tekniska justeringar.

21 (20) §. Utskottet föreslår en del tekniska justeringar i paragrafen.

24 (23) §. I 3 mom. föreskrivs om överklagande av beslut som fattats av landsbygdsnäringsnämnden. I utredning till utskottet har det ansetts rationellt att undvika möjligheten att beslut om tillstyrkande eller avslag på ansökan om stöd får överklagas direkt till högsta förvaltningsdomstolen. Lagförslaget eftersträvar direkt överklagande av beslut som gäller återkrav,

avbrott i utbetalningen eller avslag på stöd. I lagförslaget ingår bestämmelser om dessa fall i 10 (9) § 2 mom. och 17 (16) §. Bestämmelserna i 10 (9) § 2 mom. avser beslut som den finansierande myndigheten fattar om enskilda ansökningar om utbetalning och som resulterar i att utbetalningen av stödet helt eller delvis avslås. Däremot har de avbrott i utbetalningen som avses i 17 (16) § långvarigare effekter. I dessa fall vore det konsekvent att tillåta överklagande utan besvärstillstånd.

Utskottet föreslår att 3 mom. ändras och tillåter att beslut som landsbygdsnäringsnämnden fattar om avbrott i utbetalningen av stöd överklagas till högsta förvaltningsdomstolen utan besvärstillstånd.

27 (26) §. Utskottet har informerats om att den föreslagna lagen varken upphäver eller ändrar lagen om finansiering av landsbygdsnäringsnäringsnämnden (329/1999) som nämns i paragrafen. Därför behövs det inga bestämmelser om att stöd som avses i lagen om finansiering av landsbygdsnäringsnäringsnämnden och stöd som motsvarar stöden i den föreslagna lagen behandlas enligt de bestämmelser som gällde när denna lag träder i kraft (och fortfarande kommer att gälla).

Utskottet har dessutom uppmärksamgjorts på att det enligt generella tolkningsprinciper är klart att den nya lagen inte utan vidare kan påverka stöd som har beviljats på grundval av tidigare lagstiftning eller återkravet av stöd som tidigare beviljats på grundval av då gällande lagstiftning. Om man trots allt vill ändra bestämmelserna om utbetalning, uppföljning, kontroll samt återkrav av stöd till följd av att den föreslagna lagen träder i kraft, måste ändringen göras med hjälp av hänvisningar. Lagtekniskt sett kan en sådan ändring inte genomföras bara genom att det i den nya lagen föreskrivs i ikraftträdandebestämmelserna att den nya lagen tillämpas i stället för tidigare lagstiftning utan att den tidigare lagstiftningen samtidigt upphävs eller ändras.

Med hänvisning till det som sägs ovan anser utskottet att det inte behövs någon sådan regle-

ring. I stället föreslår utskottet att paragrafen stryks.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslaget godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd

I enlighet med riksdagens beslut

1 och 2 §
(Som i RP)

3 §

Definitioner

I denna lag avses med
(1—9 punkten som i RP)

10) **förordningen om ekologisk produktion** rådets förordning (EEG) nr 2092/91 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel, (Ny)

(11 punkten som punkt 10 i RP)
(2 mom. som i RP)

4 §

Kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd

(1 och 2 mom. som i RP)

Genom förordning av statsrådet bestäms om införandet av bidrag och stöd som avses i 1 mom. samt om stödformerna, stödområdena, stödbeloppet och det maximala stödbeloppet för varje enhet, de kostnader som ersätts samt om

det årliga beviljandet av stöd inom ramen för de medel som anvisats i statsbudgeten och i form av stöd i enlighet med det landsbygdsutvecklingsprogram för Fastlandsfinland som Europeiska gemenskapernas kommission godkänt med stöd av EG:s landsbygdsförordning. Genom förordning av statsrådet bestäms dessutom närmare om åtgärder inom ramen för miljöspecialstödet för jordbruket och stödet för icke-produktiva investeringar som (utesl.) en aktör som avses i 2 mom. kan beviljas stöd för.

5 §

Allmänna förutsättningar och villkor för beviljande av stöd

(1—3 mom. som i RP)

För beviljande av stöd enligt 4 § 1 mom. 4 punkten förutsätts att det efter genomförandet av investeringen ingås ett avtal enligt 2 mom. om skötseln av objektet. Dessutom krävs det att stödvillkoren iakttas inom det område som stödet gäller. Vid användning av stöd för köp av varor och tjänster samt upplåtande på entreprenad gäller vad som bestäms i lagstiftningen om offentlig upphandling (utesl.).

Genom förordning av statsrådet bestäms om förbindelse- eller avtalsperiodens längd (*utesl.*) inom de gränser som anges i EG:s landsbygdsförordning (*utesl.*). Genom förordning av statsrådet utfärdas *närmare bestämmelser om de allmänna villkoren för kompensationsbidraget, de bas- och tilläggsåtgärder som ingår i miljöstödet för jordbruket och de allmänna villkoren för dem, miljöspecialstöden och stöden för icke-produktiva investeringar och de allmänna förutsättningarna för beviljande av dem samt om grund- och tilläggsvillkoren för stödet för djurens välbefinnande och de allmänna förutsättningarna för beviljande av stödet.* Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms om det tekniska genomförandet på jordbrukarens gårdsbruksenhet av de (*utesl.*) åtgärder som ingår i bas- och tilläggsåtgärderna inom miljöstödet samt om det tekniska genomförandet på gårdsbruksenheten eller avtalsområdet av de (*utesl.*) praktiska åtgärder som ingår i (*utesl.*) miljöspecialstödet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms dessutom om det tekniska uppfyllandet inom jordbrukarens husdjursproduktion när det gäller grund- och tilläggsvillkoren för stöd för djurens välbefinnande och om det tekniska genomförandet i praktiken (*utesl.*) när det gäller (*utesl.*) icke-produktiva investeringar.

6 §

Förutsättningar som gäller stödberättigande areal och antal djur

(1—2 mom. som i RP)

Miljöspecialstöd för jordbruket på grundval av ekologisk husdjursproduktion kan beviljas en jordbrukare som på sin gårdsbruksenhet och i sin besittning under hela avtalsperioden har husdjur till ett antal som motsvarar minst en djurenhet och som omfattas av ekologisk djuruppfödning enligt (*utesl.*) *förordningen om ekologisk produktion.*

(4 och 5 mom. som i RP)

7 och 8 §
(Som i RP)

9 § (Ny)

Krav i fråga om ändring och giltighet för en förbindelse eller ett avtal

En förbindelse eller ett avtal kan överföras, om ägande- eller besittningsrätten till gårdsbruksenheten, ett annat område eller djuren överläts till någon som uppfyller villkoren för att få stödet i fråga. Dessutom kan ett avtal överföras på de ovan nämnda villkoren vid överlåtelse av en del av gårdsbruksenheten eller ett annat område, om inte något annat följer av målen med stödet. En förbindelse kan överföras bara om den som har ingått förbindelsen slutar bedriva jordbruk i näringssyfte. En förbindelse kan överföras på ägarna till delar av en gårdsbruksenhet som omfattas av förbindelsen, om gårdsbruksenheten delas i samband med arvskifte, avvittring eller upplösning av en sammanlutning. Ansökan om överföring av en förbindelse eller ett avtal skall göras enligt förfarandet i 13 § inom tio arbetsdagar efter att ägande- eller besittningsrätten överfördes.

En jordbrukare kan frånträda en förbindelse eller ett avtal under pågående period, om

- 1) jordbrukaren konstaterats ha en allvarlig sjukdom,
- 2) jordbrukaren pensionerar sig,
- 3) jordbrukaren får en jordbruksrelaterad yrkessjukdom,
- 4) den stödberättigande åkerarealen går förlorad i samband med nyskifte enligt 88 § i fastighetsbildningslagen (554/1995) eller av någon annan orsak som jordbrukaren inte kan påverka och som inte kunde förutses när förbindelsen eller avtalet ingicks,

5) det gäller en situation som avses i artikel 44.2 a i genomförandeförordningen, eller

6) frånträdet beror på en orsak som anges i artikel 47.1 i genomförandeförordningen.

En förbindelse eller ett avtal kan ändras genom att den stödberättigande arealen eller det stödberättigade antalet djur minskas eller ökas. Det betraktas inte som ändring om arealen eller antalet djur minskas av de orsaker som anges i 1 och 2 mom. Dessutom kan det inom ramen för de tillgängliga medlen godkännas att någon an-

nan areal än den som är stödberättigande läggs till i förbindelsen eller avtalet. Ett avtal eller en del av det kan ändras till ett annat avtal eller kompletteras under pågående avtalsperiod, om det finns särskilda skäl till det med avseende på målen med avtalet. Ansökan om ändring eller om komplettering av avtalet skall göras i enlighet med förfarandet i 13 §.

En förbindelse eller ett avtal förfaller om jordbrukaren har fått stöd enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) och förbindelsen eller avtalet inte har överförts enligt vad som föreskrivs i 1 mom.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om överföring eller ändring av en förbindelse eller ett avtal och om villkoren för frånträde från ett åtagande eller ett avtal.

10 (9) §

Sänkning och förvägran av stöd

En förbindelse eller ett avtal behöver inte godkännas och stöd behöver inte beviljas, om förhållanden eller åtgärder, i syfte att få stöd, har getts en sådan form som inte motsvarar sakens egentliga natur eller syfte. En förbindelse eller ett avtal behöver inte godkännas, om sökanden mitt under förbindelse- eller avtalsperioden har frånträtt en motsvarande förbindelse eller ett motsvarande avtal och (*utesl.*) det inte har gått två år sedan förbindelsen eller avtalet upphörde att gälla.

(2 och 3 mom. som i RP)

11 (10) och 12 (11) § (Som i RP)

13 (12) §

Ansökningsförfarande

Ansökan skall skriftligen lämnas in till den myndighet enligt 14 § 1 mom. inom vars verksamhetsområde gårdsbruksenheten har sitt driftscentrum eller sin produktionsbyggnad. Om gårdsbruksenheten inte har något driftscentrum

eller någon produktionsbyggnad, skall ansökan lämnas in till den myndighet enligt 14 § 1 mom. inom vars område jordbrukaren har sin hemort. Ansökan som gäller stöd enligt 4 § 1 mom. 4 punkten skall dock lämnas in till den arbetskrafts- och näringscentral inom vars verksamhetsområde den icke-produktiva investeringen genomförs. Om sökanden är en aktör som avses i 4 § 2 mom., skall ansökan om miljöspecialstöd för jordbruket lämnas in till den arbetskrafts- och näringscentral inom vars verksamhetsområde det område som avtalet gäller kommer att finnas.

(2 och 3 mom. som i RP)

14 (13) §

Beviljande av stöd

(1 och 2 mom. som i RP)

I de fall som anges särskilt genom förordning av statsrådet skall arbetskrafts- och näringscentralen begära utlåtande av den lokala aktionsgruppen innan ett avtal om miljöspecialstöd för jordbruket ingås och innan stöd enligt 4 § 1 mom. 4 punkten beviljas. Utlåtande begärs om huruvida det är ändamålsenligt att bevilja stöd med tanke på målen enligt den lokala planen. (*Utesl.*) Arbetskrafts- och näringscentralen kan avvika från den lokala aktionsgruppens utlåtande endast av synnerligen *motiverade* skäl.

(*Utesl.*) Landsbygdsverket meddelar föreskrifter om de blanketter och beslutsformulär som skall användas när förbindelser eller avtal ingås och stöd beviljas.

15 (14) § (Som i RP)

16 (15) §

Tillsyn

(1 mom. som i RP)

Om det förutsätts för att inspektion skall kunna utföras på ett ändamålsenligt sätt, kan de myndigheter som avses i 1 mom. anlita länsstyrelsen och den regionala miljöcentralen. Dessut-

om kan myndigheterna anlita en utomstående revisor. Revisorn skall vara en (*utesl.*) revisor eller revisionssammanslutning som avses i *revisionslagstiftningen*. Revisionssammanslutningen skall utse en ansvarig revisor för inspektionen. På de revisorer eller revisionssammanslutningar som utför inspektionsuppdrag tillämpas förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) samt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). På de revisorer som utför inspektionsuppdrag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. På skador som orsakats i samband med utförande av inspektionsuppdrag tillämpas skadeståndslagen (412/1974).

(3 och 4 mom. som i RP)

17 (16) §

Återkrav av stöd

Stöd som betalats ut felaktigt eller utan grund skall återkrävas om

1) villkoren för beviljande eller utbetalning av stöd inte har uppfyllts,

2) stöd villkoren inte har följts,

3) stödtagaren har lämnat en felaktig eller bristfällig information som i väsentlig grad har påverkat beviljandet eller utbetalningen av stödet,

4) stödtagaren vägrar bistå vid inspektion, eller

5) Europeiska gemenskapens lagstiftning om stöd för landsbygdsutveckling som medfinansieras av Europeiska gemenskapen kräver det. (Nytt 1 mom.)

Bestämmelser om (*utesl.*) den ränta som beräknas på det belopp som återkrävs och höjning av det belopp som återkrävs finns i 7 § i stöduppgiftslagen. (1 mom. i RP)

Återkrav av ett stöd som betalats ut felaktigt eller utan grund eller av ränta på stödet får efterges helt eller delvis, om ett återkrav till fullt belopp vore oskäligt av den orsak som anges i artikel 47 i genomförandeförordningen. (Nytt 3 mom.)

Beslut om återkrav fattas av den myndighet som har beviljat stödet. *Beslut om eftergift av*

återkrav eller räntor fattas dock av Landsbygdsverket. Beslutet om återkrav skall fattas utan obefogat dröjsmål efter det att den myndighet som har beviljat stödet fått kännedom om grunden för återkravet och senast inom tio år efter utbetalningen av den sista stödposten. (Utesl.) Landsbygdsverket svarar för verkställandet av återkrav. (2 mom. i RP)

18 (17) §

Avbrytande av utbetalningen av stöd och återkrav i vissa situationer

Utbetalningen av stöd för djurens välbefinnande skall avbrytas, om det på *stödtagarens* gårdsbruksenhet har utförts tillsyn som gäller animalieproduktionsdjur eller någon annan tillsyn och det som ett resultat av detta på initiativ av djurskyddsmyndigheten har inletts åtalprövning som gäller *ett* brott enligt 17 kap. 14 eller 15 § i strafflagen eller *en* förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen.

Om *stödtagaren* eller *en familjemedlem* som bedriver företagsverksamhet tillsammans med *denne* har dömts för *ett* brott enligt 17 kap. 14 eller 15 § i strafflagen och *varken stödtagaren eller familjemedlemmen* samtidigt har meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i nämnda lag, skall stödet för djurens välbefinnande återkrävas (*utesl.*) eller skall stödet inte betalas för det kalenderår under vilket gärningen har uppdragats i samband med tillsyn och till följd av vilket åtalprövning enligt 1 mom. har inletts.

Om *stödtagaren* eller *en familjemedlem* som bedriver företagsverksamhet tillsammans med *denne* har dömts för något av brotten enligt 17 kap. 14 eller 15 § i strafflagen eller *en* förseelse enligt 54 § i djurskyddslagen samt samtidigt meddelats djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen, skall stödet för djurens välbefinnande återkrävas (*utesl.*) eller skall stödet inte betalas med början det kalenderår under vilket gärningen har uppdragats i samband med tillsyn och till följd av vilket åtalprövning enligt 1 mom. har inletts tills djurhållningsförbudet upphör att gälla.

19 (18) §

Rätt att få **upplysningar** och utlämnande av **information**

(1 mom. som i RP)

Utan hinder av sekretessbestämmelserna får information om enskildas eller sammanslutningars ekonomiska ställning, affärshemligheter eller yrkeshemligheter eller om enskildas privata förhållanden som erhålls när uppgifter enligt denna lag utförs utlämnas till statliga och kommunala myndigheter för uppgifter som skall utföras enligt denna lag samt till åklagar-, polis- och tullmyndigheter för utredning av brott.

(3 mom. som i RP)

20 (19) §

(Som i RP)

21 (20) §

Avgiftsfria beslut

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighets eller arbetskrafts- och näringscentralens beslut om godkännande av förbindelse, ingående av avtal, beviljande av stöd, utbetalning av stöd och återkrav är avgiftsfritt för sökanden och stödtagaren. För arbetskrafts- och näringscentralens

beslut med anledning av rättelseyrkande skall det tas ut en avgift enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) i enlighet med vad som bestäms särskilt.

22 (21) och 23 (22) §

(Som i RP)

24 (23) §

(1 och 2 mom. som i RP)

I ett beslut av landsbygdsnäringsnämnden i ett ärende som gäller *avbrytande av utbetalningen eller återkrav av (utesl.)* stöd som avses i denna lag får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Annars får ändring i ett beslut av landsbygdsnäringsnämnden sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

25 (24) och 26 (25) §

(Som i RP)

27 (26) §

(*Utesl.*)

JsUB 16/2006 rd — RP 217/2006 rd

Helsingfors den 1 december 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Eero Lämsä /cent
vordf. Harry Wallin /sd
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Pertti Hemmilä /saml
Matti Kauppila /vänst
Esko Kiviranta /cent
Katri Komi /cent
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Jari Leppä /cent
Minna Lintonen /sd
Reijo Paajanen /saml
Sirpa Paatero /sd
Erkki Pulliainen /gröna
Kimmo Tiilikainen /cent
Pekka Vilkuna /cent
Lasse Virén /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.